

лата України», що здійснює наукові дослідження в галузі бібліографії, книгознавства, соціології книги і читання, консервації та реставрації документів; наукознавчі дослідження і розробку бібліометричних методів визначення пріоритетних напрямів та рівнів розвитку наукових досліджень; державну бібліографічну реєстрацію і централізовану каталогізацію всіх без винятку видів друкованих видань, випущених в Україні; створення та видання державних поточних, кумулятивних і ретроспективних бібліографічних покажчиків, реферативних журналів та науково-аналітичних оглядів, друкованих анованих карток; розробку й експлуатацію бібліографічних БД і мереж бібліографічної інформації; державну стандартизацію видавничої та бібліотечної

справи, розроблення і контроль за дотриманням стандартів суб'єктами видавничої діяльності, а також сертифікацію друкованої продукції, баз даних та інформаційно-бібліографічних систем; комплектування і збереження повного й недоторканого фонду Державного архіву друку - головного сховища всіх видів документів, виданих на території України; державну статистику друку, підготовку статистичних матеріалів, що характеризують динаміку та тенденції у видавничій справі.

Постає питання: чому наші діди та батьки розбудували національну бібліографію всупереч її гнобленню чиновниками Російської імперії, в тяжкі часи воєн, усіляких лихоліть, а з утворенням незалежної держави національна бібліографія продовжує занепадати?

РЕЦЕНЗІЇ

Оксана Кунцевська

УКРАЇНА: ЕТНОНАЦІОНАЛЬНЕ ВІДРОДЖЕННЯ

Мала енциклопедія етнодержавознавства / Під ред. Ю.Римаренка. - К., «Довіра», «Генеза», 1996. - 942 с.

Кожна система, якою б вона не була стабільною, врешті зазнає змін. Вона переступає свій поріг стабільності чи нестабільності і здатна попри звичайний хаос соціального (економічного, політичного й культурного) життя, свою закритість чи відкритість досягти вищих форм цивілізаційного розвитку. Пишатися своєю національністю - це початковий стан, дитячість кожної людини. Зрілість привносить свої корективи. Національний економічний, політичний та культурний нарцисизм є складовою частиною саморозвитку й становлення і людини, і соціальної системи. Соціальна зрілість здатна допомогти піднятися над собою, вийти з зачарованого кола національного безсилля, яким би воно не було трагічним, глибоко проникнути в своє національне життя, визначити потреби й перспективи. Етнополітичність є складовою частиною самобутності народу і його своєрідний кодекс національно-рицарської честі. Плюралістичний розбір вчорашніх і сьогоднішніх успіхів та недоліків українського етносу у творенні своєї держави втілюється в «Малій енциклопедії етнодержавознавства», що є своєрідним понятійним узагальненням невичерпного потенціалу етнонаціонального розвитку.

Нове видання - це продовження започаткованого проф. Римаренком напряму з залученням фахівців етнодержавницького спрямування. Відомо, що з появою нових понять у науці відкривались і нові галузі науки, які помітно впливали на життя людства і давали початок інноваціям у всіх сферах життєдіяльності. Можна стверджувати, що дана праця не має аналогів у світовій практиці. У ній проаналізовано сутність і значення етнонаціонального феномена під етнодержавним кутом зору, розглянуто проблеми української ідеї та національного інтересу, «українська політична нація», політико-правове забезпечення життєдіяльності української нації. Йдеться також про етнонаціональне відродження, своєрідний «ренесанс» - нове соціополітичне та історико-культурологічне поняття, що характеризує собою відродження, відбудову в новій соціальній ситуації стійких та позитивних ціннісних орієнтацій держави в її вихідному бутті, уточнених і вивірених часом характеристик як унікального продукту вселюдського цивілізаційного прогресу.

Мала енциклопедія знаменує, що політизація етнічності

досягла свого піку і починає розвиватися в новому режимі, а це означає намагання українського етносу захищати свою пасіонарність не тільки демографічною кількістю, а зібранням до купи могутності свого інтелекту, який продумує своє місце в соціальній політиці дисбалансу сил. Зібраний в енциклопедії понятійний апарат має стати основою для припинення нескінченних суперечок та тлумачень.

Автори енциклопедії обгрунтовано визначили складні процеси в етнонаціональній сфері, міжетнічних суперечностях, в основі яких - певний контекст національного й етнічного інтересу. Вводячи й обгрунтовуючи той чи інший термін, вони передусім керувалися найновішими ідеями з питань теорії нації і держави та національних відносин (історико-економічної, психологічної, культурологічної, лінгвістичної шкіл), які нормалізують та стабілізують міжетнічні й міждержавні відносини.

Зроблено ще один важливий крок до взаєморозуміння між ученими, які дотримуються різних поглядів та світоглядних позицій при висвітленні складних етносоціальних процесів.

Можна впевнено зазначити, що нелегка справа створення нового напряму етнодержавознавства завершилася успішно. Систематизовано й упорядковано основні поняття, що дасть можливість розширити й поглибити поняттєвий апарат, усвідомити складність тих чи інших етнодержавознавчих явищ.

У шести розділах книги згруповано відповідні поняття: 1) Етнос і соціум; 2) Витоки національного права; 3) Уроки української державності; 4) Етнополітичний вимір українського державотворення; 5) Націоналізм як ідеологічний, соціальний та духовно-культурний феномен; 6) Персоналії. Вступні статті до розділів вводять читача в термінологічне коло розглядуваних понять.

Слід віддати належне видавцям, які в такий скрутний час на високому рівні виконали цю роботу.

Думається, що немає підстав закидати авторам та відповідальному редактору, що вони чогось не охопили, мало приділили уваги чи взагалі не розглянули. Працюючи з книгою, фахівці зможуть внести відповідні зауваження і будуть запрошені для подальшої роботи над поглибленням започаткованого нового напряму.